

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum spiritui sancto competat inuisibilis missio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Lib. I. Distinctio XVI.

1. Ex his patet ad quos facta sit inuisibilis missio, quia ad omnes qui receperunt effectum gratiae sanctificantis vel gloriae beatificantis, quod patet sic, missio & processio temporalis videntur esse idem realiter vt supra dictum est. Sed processio temporalis proprie & perfecte attenditur secundum dona gratiae & gloriae tantum & non secundum dona naturae, nisi secundum quid & imperfecte, vt prius ostensum est, ergo idem est de missione, ad omnes ergo bonos facta est missio, siue sint homines, siue Angeli, & secundum gradus beatitudinis fuerunt gradus missionis donorum quibus beatificati sunt plenissime, ergo facta fuit missio ad Christum in instanti conceptionis suae quo plenissime beatificatus fuit secundum superiorem partem animae, aliis autem differenter secundum gradum beatitudinis suae, viatoribus autem sic cum donis gratuitis, vel cum augmento eorum, aliter enim generaliter & plenius facta est missio tempore reuelatae gratiae quod est tempus plenitudinis quam in veteri testamento. licet ad quasdam excellentes personas veteri testamento facta fuerit, ad nullas tamen plena & perfecta.

DISTINCTIO XVI.

Diuisio litterae huius distinctionis.

Nunc de Spiritu sancto. Superius determinauit de missione temporalis Spiritus sancti & missione generali. Hic vero determinat spirituales modos. Et diuiditur in duas. Primo determinat de missione Spiritus sancti visibili. Secundo de inuisibili. 17. distinctione, iam nunc accedamus. Prima est principalis lectionis, & diuiditur in tres partes. Primo proponitur intentum. Secundo comparatur missionem visibilem Spiritus sancti, ad inuisibilem missionem filii. Tertia determinat quoddam incidens Secunda ibi. Sed prius querendum est. Tertia ibi. Hilarius autem videtur dicere. Et haec est diuisio Magistri in ista lectione in generali.

2. In speciali vero sic procedit Magister & proponit primo quod duplex est missio Spiritus sancti, licet & filii vna visibilis, alia inuisibilis. Et subdit quod visibilis missio Spiritus sancti est apparitio vel manifestatio in corporali creatura in qua creatura est Spiritus sanctus sicut in signo. Demum queritur cur filius ratione temporalis missionis dicatur patre minor & non Spiritus sanctus. Et respondet quod hoc ideo est, quia filius assumpsit creaturam in qua apparuit per personalem vnionem, non sic autem Spiritus sanctus. Et subdit quod filius per illam temporalem missionem visibilem & a se ipso & a Spiritu sancto & ab Angelis est minoratus. Vltimo dicit secundum Hilarium quod licet pater sit maior filio propter autoritatem, filius tamen non est minor patre propter vnitatem naturae quam habet cum patre, verba tamen ista sane intelligenda sunt. Et in hoc fiat sententia, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum Spiritui sancto competat visibilis missio.

Thom. 1. q. 43. ar. 7.

Circa distinctionem istam queritur primo de missione visibili per comparationem ad personam missam, scilicet vtrum Spiritui sancto competat visibilis missio. Et videtur quod non, quia filius propter naturam in qua visibiliter missus est, dicitur minor patre, Ioan. 14. pater maior me est, sed Spiritus sanctus nunquam dicitur minor patre, ergo nunquam fuit visibiliter missus.

2. Item per missionem persona diuina est nouo modo in creatura, sed Spiritus sanctus non fuit nouo modo in creaturis illis in quibus visibiliter apparuit, fuit enim tantum in illis secundum modum quo est communiter in omnibus rebus, scilicet per essentiam, praesentiam, & potentiam, ergo non dicitur in illis visibiliter missus.

3. Si dicatur quod fuit in illis nouo modo, quia sicut in signo. Contra ratio sacramenti est quod in ipso sit Deus sicut in signo visibili, ergo si propter esse in aliquo sicut in signo diceretur missio visibilis, tunc in collatione cuiuslibet sacramenti esset visibilis missio, quod non est verum, ergo nec illud ex quo sequitur.

4. Item in veteri testamento fiebant apparitiones diuinarum personarum non solum filii & Spiritus sancti, sed patris. Sicut enim dicit Aug. de Trin. temerarium enim est dicere quod pater non apparuerit patribus, sed pater nunquam legitur missus, ergo similiter Spiritus sanctus propter

& Questio. I.

53
signum in quo visibiliter apparuit non potest dici missus visibiliter.

5. **I**N CONTRARIUM est quod dicit Saluator, Ioan. 16. Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis. Et loquitur de missione visibiliter facta in Pentecoste, Act. 2. de qua rursus dicitur. 1. Pet. 1. Euangelizauerunt vobis spiritu sancto de caelo missio, adhuc autem sunt multae auctoritates in litera.

6. **R**ESPONSIO. hic sunt tria videnda. Primum est quid sit visibilis missio. Secundum est propter quid fiat vel ad quid sit visibilis, & tertio apparebit ex his principale propositum. Quantum ad primum sciendum est, quod missio visibilis super missionem absolute dictam addit signum visibile, vt dictum fuit in praecedente distinctione. Cum ergo de ratione missionis absolute sumptae sit exitus personae a persona ad aliquid causandum in creatura, haec omnia includit missio visibilis & cum hoc visibile signum ratione cuius tota missio dicitur visibilis. Ex quo potest colligi differentiam inter apparitionem & visibilem missionem. Apparitio enim dicit solam manifestationem personae diuinae per signum visibile, vnde conuenire potest cuiuslibet personae diuinae etiam patri, vt allegatum est in arguendo. Missio autem visibilis dicit id ipsum & cum hoc exitum personae a persona ad sanctificationem creaturam, & ideo non competit nisi personis ab alio existentibus vt sunt filius & Spiritus sanctus quorum vterque visibiliter missus est: filius quidem in natura assumpta, vt dicit Apostolus Gal. 4. At ubi venit plenitudo temporis misit Deus filium suum, &c. Spiritus vero sanctus in columba super Christum apparente & linguis igneis apparentibus super Apostolos, & quam pluribus aliis signis visibilibus, & hoc totum propter sanctificationem creaturae rationalis, vt postea magis dicitur, & sic patet primum.

7. **D**E SECUNDO est intelligendum quod omnis missio tam visibilis quam inuisibilis est propter gratiam. Est autem duplex gratia, scilicet personalis & causalis seu vniuersalis. Personalis respicit personam secundum seipsam. Secunda vero respicit personam in ordine ad aliam. Ad primam ordinatur missio inuisibilis quae est ad solam sanctificationem creaturae cui fit missio: propter secundam fit missio visibilis, quia per signum visibile significatur quod in eo cui fit missio fit gratia vt potens in alios redundare per eorum praedicationem vel ministerium: ideo Christo primo & postmodum Apostolis visibilis missio Spiritus sancti facta est, quia per eos gratia diffundenda erat in alios, & Ecclesia plantanda, & hoc fuit expediens.

8. Quod patet primo sic: fides est de transcendentibus naturalem rationem, decuit ergo vt praedicationibus fidei crederetur quod doctrina eorum & auctoritas docendi per alios quod transcendens rationem naturalem confirmaretur, hoc autem factum est per missionem visibilem, ideo missio visibilis fuit utilis, fuit enim quasi quoddam argumentum confirmans doctrinam fidei.

9. Secundo sic: maiorem manifestationem requirit gratia secundum redundantiam quam gratia secundum sufficientiam seu gratia causalis & vniuersalis quam gratia personalis, sed ad gratiam personalem sufficit visibilis missio quae in se latet: ergo gratia secundum redundantiam quae est causalis vel vniuersalis requirit plus, scilicet signum sensibile quod extra patet, & hoc de secundo.

10. **E**X HIS apparet tertium faciliter, scilicet quod visibilis missio competit Spiritui sancto, sic: Ecclesiastica hierarchia exemplata est a caelesti, sed in caelesti hierarchia per superiores illuminantur & instruantur inferiores, ergo similiter in ecclesiastica per superiores illuminari debet & instrui inferiores, propter quod ad significandum mysterium gratiae acceptae a talibus conuenienter debuit apparere per signum huius ministerii ostensuum quod factum est in missione visibili Spiritus sancti.

11. **A**D PRIMUM argumentum dicendum, quod Spiritus sanctus propter missionem visibilem non dicitur minor patre, filius tamen propter naturam assumptam dicitur minor patre. Cuius ratio est, quia quodcumque aliqua duo sunt vnum in supposito, vnum potest de alio praedicari

in concreto & communicant sibi suas proprietates denominatiue: nunc est ita quod filius assumpsit naturam humanam in unitate suppositi. Et ideo verum est dicere quod homo est Deus & Deus est homo, & sicut homo est minor Deo, sic potest dici quod Filius in quantum homo est minor patre & seipso in quantum est Deus, sed Spiritus sanctus nunquam assumpsit creaturam in qua apparuit in unitate personarum, sed semper fuerunt distincta secundum supposita, propter quod ratione illius creaturæ Spiritus sanctus non potest dici minor patre sicut filius ratione humanæ naturæ quæ in unitate suppositi assumpsit.

12. Ad secundum dicendum, quod persona diuina dicitur nouo modo esse in creatura visibili sicut in signo manifestatio inuisibilis missionis, & quod opponitur de sacramentis dicendum quod signa missionis non sunt præexistencia, sed ad specialiter facta, res autem sensibiles sacramentalis præexistunt. Præterea sacramentum est signum gratiæ mediante humano ministerio non sic autem signa missionis. Adhuc in sacramentis non semper conferuntur gratia, potest enim recipiens sacramentum ponere obicem gratiæ, sed in missione visibili semper absque aliqua ambiguitate gratia est in illo ad quem fit missio non solum per se, sed ut potens in alios redundare.

13. Ad aliud patet solutio ex dictis, differunt enim apparitio & missio, quia missio visibilis ultra apparitionem includit exitum personæ à persona quod patri non conuenit. Et ideo pater nunquam legitur missus licet apparuerit quandoque.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum missio Spiritus sancti visibilis debeat fieri ad Christum.

Thom. vi supra

Secundo queritur de missione visibili per comparationem ad illos quibus facta fuit. Et videtur quod non debuit fieri ad Christum, quia exterior visibilis missio signum est interioris missionis inuisibilis, sed ad Christum non fuit facta inuisibilis missio nisi forte in instanti suæ conceptionis, ergo postea non debuit fieri ad ipsum visibilis.

2. Item videtur quod deberet fieri ad prælatos nostri temporis, quia missio fit ad denotandum redundantiam gratiæ in aliquo ut redundet in alios per eius ministerium vel doctrinam, sed prælati moderni habent officium diffundendi gratiam in alios per prædicationem sicut habebat in primitiua ecclesia, ergo ad eos deberet fieri missio visibilis sicut antiquitus fiebat.

3. IN CONTRARIUM est, quia facta fuit super Christum in specie columbæ, Luc. 3. super Apostolos in linguis igneis, Act. 2. modo sic nihil tale fit.

4. RESPONSIO. Ex fine sumenda est ratio eorum quæ sunt ad finem, finis autem missionis visibilis est cognitio plenitudinis gratiæ in aliquo à quo debet in alios redundare, ut supra dictum est, & fit ut magis ei credatur. Ex hoc apparent tria per ordinem. Primum est, quod missio visibilis non debuit fieri ante aduentum Christi, & hoc sic, signum plenitudinis gratiæ non debuit dari ante tempus plenitudinis, sed tempus plenitudinis gratiæ incepit in aduentu Christi, ut patet per Apostolum ad Galat. 4. ergo ante aduentum Christi non debuit fieri missio visibilis quæ est signum plenitudinis gratiæ in Christo ad quem fit: & hinc dicit Aug. 4. de Trin. quod licet filius & spiritus sanctus in veteri testamento apparuerint, tamen nunquam leguntur visibiliter missi.

5. SECUNDO est, quod missio visibilis modo non debet fieri. Cuius ratio est, quia illius cuius probatio semel facta est non oportet probationem iterari, sed ex suppositione eius procedere: sed visibilis missio erat quasi argumentum probans & confirmans doctrinam fidei, fiebat enim ut crederetur illis quibus incumbat fidei doctrina: quod fuit valde necessarium ad fundandum ecclesiam, & ideo tunc fiebat: nunc autem non oportet hanc probationem iterari, sed ex eius suppositione procedere, præcipue, quia loquimur fidelibus non infidelibus, ideo non indigemus argumentis probantibus fidem, propter quod non oportet sic fieri missionem visibilem.

6. TERTIUM est, quod non debet fieri missio visibilis ad aliquam mulierem, quod patet, quia missio visibilis fit ad significandum redundantiam gratiæ in alios per ministerium suum sive per prædicationem suam, sed mulieri non licet prædicare aut docere iuxta illud. 1. ad Tim. 2. mulierem in ecclesia docere non permitto, ergo ad mulierem non debuit fieri visibilis missio.

7. Creditur tamen quod B. Virgo fuit inter Apostolos in die Pentecostes quando facta fuit eis missio Spiritus sancti in linguis igneis, & ad ipsam tunc cum aliis facta fuit visibilis missio ex speciali privilegio, quia quo ad naturam corporis aliquo modo vnus erat cum illo per quem gratia & veritas facta est, & in omnem terram diffusa.

8. AD PRIMUM argumentum dicendum, quod missio visibilis signum est missionis inuisibilis, non solum pro tunc factæ, sed vel tunc factæ vel prius: fit enim ut credatur illi ad quem fit in ipso, & per ipsum in alios diffundenda. Et ideo facta est Christo pro tempore quo debuit per ipsum gratia in nos diffundi & non in instanti suæ conceptionis quando facta fuit ad eum missio inuisibilis. Ad secundum patet solutio ex dictis in corpore solutionis.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum species in quibus apparuit Spiritus sanctus, fuerint res veræ.

Thom. vi supra.

Tertio queritur de missione visibili quantum ad species in quibus facta fuit. Et queritur vtrum fuerint veræ res. Et videtur quod sic, quia spiritum veritatis non decet aliqua fictio, sed Spiritus sanctus est spiritus veritatis, Ioan. 15. ergo non decet quod appareat per aliquas species quæ non sunt veræ res.

2. Item idem iudicium videtur de omnibus speciebus quæ fuerunt in apparitionibus visibilibus, sed constat quod vox quæ audita fuit super Christum baptizatum & transfiguratum fuit vera vox, alioquin non vere immurasset auditum, ergo similiter columba quæ apparuit fuit vera columba, & sic de aliis.

3. IN CONTRARIUM est, quia verus ignis vere comburit nisi per miraculum impediatur, sicut legitur factum de tribus pueris Dan. 3. Sed lingue igneæ quæ apparuerunt Apostolis non combusserunt aliquid, nec sancti dicunt in hoc fuisse miraculum: ergo non fuerunt veræ res, quare nec aliæ species per eandem rationem.

4. CIRCA questionem istam videnda sunt duo. Primum est in quibus speciebus facta fuit visibilis missio. Secundum est de illis speciebus vtrum fuerint veræ res an non. Quædam ad primum sciendum est, quod ex fine sumenda est ratio eorum quæ sunt ad finem. Finis autem missionis visibilis est cognitio plenitudinis gratiæ in aliquo à quo debet in alios redundare, ut supra dictum est. Ex quo potest sumi ratio quare in determinatis speciebus facta est visibilis missio hoc modo: Gratia potest redundare ab aliquo in aliquos dupliciter, vno modo effectiue: alio modo per instructionem, & vtroque modo Christus diffudit in nos gratiam, effectiue quidem & per modum autoritatis in quantum Deus, & per modum meriti in quantum homo.

5. Et ad denotandum hanc redundantiam facta fuit visibilis missio super Christum baptizatum in specie columbæ quæ est animal secundum valde, quia tunc ipse nihil accipiens à baptismo tactu suæ mundissime carnis vim regeneratiuam contulit aquis, ut dicit Beda. Christus etiam per doctrinam & prædicationem diffudit in nos gratiam, propter quod facta fuit super eum missio visibilis in nube lucida, cuius est spargere lumen suum, sicut est doctorum diffundere lumen doctrine. Et ideo tunc vox patris intonuit super eum dicens. Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Nec oportuit missionem fieri ad Christum in instanti suæ conceptionis, sed tunc solum quando gratia debuit per eum in nos modis prædictis redundare.

6. Per Apostolos autem gratia erat diffundenda dupliciter. Vno modo per administrationem sacramentorum. Alio modo per prædicationem eorum. Ratione primi facta fuit missio visibilis ad eos in specie status Ioan. 20. ad infinitum